

PORTAL AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ

— DEBATA NA TEMAT EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Sprawozdanie końcowe z konsultacji – czerwiec 2024 r.

Przeprowadzenie analizy i sporządzenie sprawozdania: Make.org. Wdrożenie

i moderowanie portalu: Open Source Politics.

SPIS TREŚCI

Streszczenie.....	strona 3
1.Wprowadzenie.....	strona 4
2. Metodyka.....	strona 5
3. Przegląd.....	strona 6
4. Dogłębna analiza.....	strona 8
Świadomość.....	strona 8
Renowacja energetyczna budynków.....	strona 11
Mobilność i transport niezmotoryzowany.....	strona 13
Energia ze źródeł odnawialnych.....	strona 15
Wsparcie i dotacje.....	strona 17
Wytwarzanie i magazynowanie zielonej energii.....	strona 19
Solidarność.....	strona 19
Ogrzewanie.....	strona 20
Oświetlenie.....	strona 21
Przestrzenie zielone.....	strona 22
5. Wnioski.....	strona 24

STRESZCZENIE

Aby zwiększyć zaangażowanie mieszkańców UE w kwestie europejskie, Komisja rozpoczęła na Portalu Aktywności Obywatelskiej debatę poświęconą efektywności energetycznej. Dostępny we wszystkich językach urzędowych UE portal ułatwił prowadzenie dyskusji w internecie od 15 lutego 2024 r. do 31 maja 2024 r., a dodatkowo równolegle obradował panel obywatelski.

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono główne wnioski z dyskusji prowadzonej w internecie – pogrupowane według 10 wymiarów i 25 tematów. Istotne wyniki obejmują znaczenie, jakie mają podnoszenie świadomości, uproszczenie procedur renowacji energetycznej budynków, promowanie zrównoważonego transportu oraz zwiększenie wsparcia dla energii ze źródeł odnawialnych. Uczestnicy podkreślili wspólne działania, inicjatywy edukacyjne i uproszczone procedury urzędowe mające na celu zwiększenie efektywności energetycznej.

I. WPROWADZENIE

Aby zapewnić większy udział obywateli na szczeblu europejskim, Komisja Europejska zapewniła im nowe sposoby uczestnictwa. Na Portalu Aktywności Obywatelskiej uruchomiono debatę na **temat efektywności energetycznej** umożliwiającą odpowiednią dyskusję w internecie we wszystkich językach urzędowych UE od 15 lutego 2024 r. do 31 maja 2024 r. Równolegle do dyskusji cyfrowych zorganizowano **panel obywatelski**, podczas którego również omawiano kwestię efektywności energetycznej. Wyniki online przedstawiono panelowi podczas drugiej i trzeciej (końcowej) sesji, co umożliwiło połączenie metod uczestnictwa w internecie i poza nim.

Jak przedstawiono poniżej, na portalu konsultacyjnym poświęconym dyskusjom obywateli na temat efektywności energetycznej zebrano **273 wypowiedzi**, uzupełnione **140 komentarzami** i **230 wyrazami poparcia**. Dzięki tej cyfrowej przestrzeni uczestnictwa **prawie 300 obywateli** mogło wnieść wkład w cały proces, a tym samym bezpośrednio wzbogacić europejski proces decyzyjny.

W sprawozdaniu przedstawiono ostateczną analizę wszystkich wypowiedzi zebranych i przeanalizowanych według **wymiarów** zgodnie z najczęstszymi **poruszonymi przez uczestników tematami** na podstawie otrzymanych wypowiedzi.

Ogólnie z konsultacji wynika, że debaty koncentrowały się wokół następujących **5 głównych wymiarów**, w których zebrano porównywalne liczby wypowiedzi: (1) podnoszenie świadomości (osób i instytucji), (2) renowacja energetyczna budynków, (3) zrównoważone i nowe formy mobilności, (4) energia ze źródeł odnawialnych oraz (5) wsparcie i dotacje jako dźwignia dla bardziej odpowiedzialnego zużycia energii.

W sprawozdaniu w pierwszej kolejności przedstawiono metodykę analizy, a następnie przegląd wypowiedzi na portalu. Przegląd ten obejmuje liczby dotyczące uczestników i ogólny zarys treści. Dalsza część sprawozdania zawiera szczegółową analizę każdego wymiaru polegającą na omówieniu każdego poruszanego przez uczestników tematu, wraz z cytatami wypowiedzi zamieszczanych na Portalu Aktywności Obywatelskiej. Ostatni rozdział zawiera streszczenie treści i krótką dyskusję.

2.METODYKA

Do określenia treści dyskusji na temat efektywności energetycznej prowadzonej na Portalu Aktywności Obywatelskiej zastosowano trzyetapową metodykę. Zapewnia ona dokładne przeanalizowanie wypowiedzi uczestników na różne tematy. Ponadto umożliwia rozsądne grupowanie i kategoryzowanie pomysłów w celu określenia głównych kierunków dyskusji. W ten sposób osiąga się właściwą równowagę między grupowaniem podobnych wypowiedzi a zapewnieniem wysokiego poziomu szczegółowości.

KROK 1. ANALIZA ILOŚCIOWA wypowiedzi i komentarzy: określenie głównych aspektów debaty. W tym celu zespół analityczny zastosował podejście tematyczne polegające na przypisywaniu każdej wypowiedzi do odpowiedniego tematu. Pozwoliło to na ustalenie priorytetów pomysłów zaproponowanych przez uczestników.

KROK 2. ANALIZA WYPOWIEDZI w wymiarach: ręczne przeprowadzenie analizy jakościowej. Obejmowało to grupowanie według tematów, co doprowadziło do skonstruowania „poruszanych przez uczestników tematów”, określonych na podstawie ich występowania w danym wymiarze.

KROK 3. Uwzględnienie KOMENTARZY I WYRAZÓW POPARCIA: przeprowadzenie analizy każdej wypowiedzi i komentarza (jeżeli uznano je za właściwe), z podkreśleniem niektórych wypowiedzi istotnych dla zilustrowania tematu.

SŁOWNICZEK

- **Wypowiedź** to jeden wpis opublikowany przez uczestnika na portalu.
- **Komentarze** są pisemnymi reakcjami uczestników na początkową wypowiedź. Komentarze otwierają debatę rozpoczynającą się od pierwotnego tematu i umożliwiają uczestnikom komunikowanie się ze sobą.
- **Wyrazy poparcia** to głosy uczestników, którzy chcą poprzeć konkretną wypowiedź. Niektóre wypowiedzi nie uzyskały wyrazów poparcia.
- **Wymiar** jest nagłówkiem, który łączy myśli zawarte w wielu wypowiedziach.
- **Poruszane przez uczestników tematy** to podkategorie wymiaru, na które składa się co najmniej jedna wypowiedź.

3. PRZEGLĄD

LICZBY

Udział globalny, od 15.02.2024 r. do 31.05.2024 r.

- **17 612** odsłon stron
- **264** uczestników
- **273** wypowiedzi
- **140** komentarzy
- **230** wyrazów poparcia

Od czasu opracowania sprawozdania okresowego (według stanu na 9 kwietnia 2024 r.) portal odnotował znacznie wyższy poziom uczestnictwa – **184 nowe wypowiedzi i 22 nowe komentarze**. Analiza została również wzbogacona o nowe spostrzeżenia: wyodrębniono i przeanalizowano nowy wymiar – *Energia ze źródeł odnawialnych* – za pośrednictwem 3 powiązanych poruszanych przez uczestników tematów, natomiast do wymiarów *Świadomość* oraz *Mobilność i transport* dodano jeden nowy poruszany przez uczestników temat. **W sumie dodano 1 nowy wymiar i 5 nowych poruszanych przez uczestników tematów.**

SKRÓCONY OPIS WSZYSTKICH WYMIARÓW I PORUSZANYCH PRZEZ UCZESTNIKÓW TEMATÓW

W poniższej tabeli przedstawiono wszystkie zidentyfikowane wymiary i poruszane przez uczestników tematy. Kolejny rozdział (4. *Dogłębna analiza*) zawiera bardziej szczegółowe omówienie wszystkich tematów.

W tabeli przedstawiono również sumę wypowiedzi (Σ), które wchodzą w zakres każdego z wymiarów. Całkowita liczba wypowiedzi w podziale na wymiary (382) przekracza łączną liczbę wypowiedzi (273), ponieważ treść poszczególnych wypowiedzi może dotyczyć jednocześnie wielu wymiarów.

WYMIARY	Σ	PORUSZANE PRZEZ UCZESTNIKÓW TEMATY
1. ŚWIADOMOŚĆ	69	1.1 Zwiększanie świadomości w celu zachęcania do lepszej konsumpcji 1.2 Organizowanie spotkań i wymian na wszystkich szczeblach 1.3 Jak najwcześniejsza edukacja obywateli 1.4 Zachęcanie obywateli do zmiany zachowań 1.5 Informowanie obywateli o dostępnych im opcjach 1.6 Zaangażowanie obywateli
2. RENOWACJA ENERGETYCZNA BUDYNKÓW	68	2.1 Podejmowanie zbiorowych działań 2.2 Uproszczenie procedur 2.3 Walka z budynkami nieefektywnymi energetycznie
3. MOBILNOŚĆ I TRANSPORT	61	3.1 Zachęcanie do zrównoważonego transportu 3.2 Wspieranie transportu o napędzie elektrycznym 3.3 Zastąpienie środków transportu będących źródłem masowych zanieczyszczeń
4. ENERGIA ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH	58	4.1 Wykorzystanie bardziej ekologicznej energii 4.2 Przeznaczenie środków finansowych na promowanie energii ze źródeł odnawialnych 4.3 Ponowne wykorzystanie odpadów
5. WSPARCIE I DOTACJE	53	5.1 Wdrażanie dotacji i egzekwowanie surowych norm 5.2 Podatki zachęcające do bardziej odpowiedzialnej konsumpcji 5.3 Inwestowanie w zachęcanie do innego zużycia energii
6. WYTWARZANIE I MAGAZYNOWANIE	28	6.1 Poprawa wykorzystania i magazynowania zielonej energii
7. SOLIDARNOŚĆ	19	7.1 Wykazanie solidarności w reakcji na sytuacje kryzysowe
8. OGRZEWANIE	11	8.1 Bardziej wydajne wykorzystywanie systemów grzewczych 8.2 Wprowadzanie lokalnych systemów ciepłowniczych
9. OŚWIETLENIE	10	9.1 Zmiana nawyków związanych z oświetleniem

10. PRZESTRZENIE ZIELONE	5	10.1 Poszanowanie krajobrazu
		10.2 Zielone miasta

4. DOGŁĘBNA ANALIZA

Poniżej szczegółowo omówiono różne wymiary. W tym celu przeanalizowano każdy poruszany przez uczestników temat, głównie poprzez połączenie różnych aspektów wypowiedzi.

WYMIAR 1: ŚWIADOMOŚĆ

Poruszany przez uczestników temat 1.1: Podnoszenie świadomości w celu zachęcania do lepszej konsumpcji

ANALIZA tematu

Celem jest dostarczenie informacji zwiększających świadomość ludzi na temat konsumpcji, a jednocześnie wskazujących niewłaściwe sposoby konsumpcji. Pomysły te obejmują również zachęcanie ludzi, by codziennie przyjmowali nowe nawyki, przez ostrzeganie ich o zużyciu (np. przez umieszczenie na gniazdkach modułów wskazujących zużycie energii). Z drugiej strony proponuje się wskazywanie niewłaściwych sposobów konsumpcji, aby uniknąć ich normalizacji [np. krytykowanie pozostawiania otwartych drzwi wejściowych w sklepach zimą, gdy włączone jest ogrzewanie, pozostawiania zaświeconych sztyldów sklepowych nocą, kupowania taniej odzieży niskiej jakości (*fast fashion*)].

Przykładowe WYPOWIEDZI

Sonja, 6 wyrazów poparcia

Trzeba wbudować liczniki zużycia energii do gniazdek / wyłączników światła, tak aby zużycie energii było przekazywane do aplikacji, która najlepiej bezpośrednio określi koszt zużycia, podobnie jak w samochodach elektrycznych.

Adela, 0 wyrazów poparcia

*Chcę, aby skupiono się na zrównoważonym charakterze ubrań. Wynika to również z klimatu i ogólnie produkcji taniej odzieży niskiej jakości (*fast fashion*)*

na całym świecie.

Poruszany przez uczestników temat 1.2: Organizowanie spotkań i wymian na wszystkich szczeblach

ANALIZA tematu

Pomysły przedstawione na portalu obejmują organizowanie spotkań, rozmów i dyskusji na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym w celu omówienia kwestii związanych z efektywnością energetyczną. W ten sposób ludzie byliby uwrażliwieni na kwestie ekologiczne, zagrożenia związane z wysokim zużyciem energii i możliwe rozwiązania. Można by tego dokonać z wykorzystaniem siły mediów społecznościowych.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Mikas, 1 wyraz poparcia

W tej kwestii kluczowe znaczenie ma ogólnounijna dyskusja, biorąc pod uwagę wojnę, która toczy się w Europie.

Isabelle, 1 wyraz poparcia

Dziś zaczyna się sesja poświęcona efektywności energetycznej. Tyle informacji, dyskusji, wymian opinii między europejskimi krajami, ekspertami i nami – obywatelami Europy. Cóż za wspaniała okazja, byśmy mogli wszyscy razem pracować nad naszymi sumieniami i etyką.

Poruszany przez uczestników temat 1.3: Jak najwcześniejsza edukacja obywateli

ANALIZA tematu

Uczestnicy proponują podjęcie w szkołach działań służących zwiększeniu świadomości wśród młodszych pokoleń, na przykład poprzez praktyczne warsztaty. Uczniowie z kolei przekazywaliby informacje na temat efektywności energetycznej dalej (np. poprzez działania społeczne, programy szkolne, informowanie rodziców).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Gerald, 4 wyrazy poparcia

Koncentrując się na edukacji młodszych pokoleń na temat efektywności energetycznej, tworzymy podstawy bardziej zrównoważonej przyszłości. Inwestowanie w ich edukację (poprzez programy społeczne, programy szkolne, zwiększenie wiedzy rodziców itp.) w zakresie efektywności energetycznej nie jest tylko jedną z możliwości, ale wręcz koniecznością w celu budowania zrównoważonej przyszłości.

Joanna, 0 wyrazów poparcia

Trzeba zwrócić większą uwagę na te tematy w szkołach przez praktyczne projekty, które będą miały konkretny wpływ na całą społeczność.

Poruszany przez uczestników temat 1.4: Zachęcanie obywateli do zmiany zachowań

ANALIZA tematu

Niektórzy uczestnicy uważają, że mniejsza konsumpcja nie jest ani realistyczna, ani wystarczająca, więc muszą nauczyć się konsumować w inny sposób. Wspólnym celem jest wyjaśnienie społeczeństwu i przekonanie go, że pewne głęboko zakorzenione nawyki nie są ani konieczne, ani niezbędne. Można z nich zrezygnować (np. zmniejszyć liczbę wszystkich ekranów wykorzystywanych do reklamy, ograniczyć liczbę imprez masowych, w których uczestniczą tłumy i jest dużo sprzętu; zastępować zbędne podróże służbowe wideokonferencjami; ograniczyć transport towarów przez spożywanie większej ilości produktów lokalnych i sezonowych; zachęcać do pracy zdalnej).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Laurent, 4 wyrazy poparcia

Aby zużywać mniej energii, nie wystarczy zwiększyć efektywności, ponieważ zachęca to do większego zużycia, dlatego potrzebujemy mniej energochłonnej organizacji społeczno-gospodarczej, a tym samym ograniczenia podróży, których można uniknąć.

Emmanuel, 2 wyrazy poparcia

Prostym sposobem na zmniejszenie zużycia energii w zbędnym sektorze jest pozbycie się wszystkich ekranów wykorzystywanych do reklamy.

Poruszany przez uczestników temat 1.5: Informowanie obywateli o dostępnych im opcjach

ANALIZA tematu

Uczestnicy podzielili się pomysłem wzajemnego uczenia się oraz zapewniania rozwiązań i wsparcia, tak aby mogli dokonywać bardziej przyjaznych dla środowiska wyborów (np. recykling, izolacja termiczna domów w celu zużywania mniejszych ilości energii).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Mirko, 7 wyrazów poparcia

Należy dołożyć większych starań, aby dążenie do efektywności energetycznej stało się atrakcyjniejsze, bardziej pożądane i wygodniejsze [...]. Konieczne są kampanie informacyjne w telewizji i mediach społecznościowych oraz podczas imprez.

Maripaze, 1 wyraz poparcia

Dzięki daniu przedmiotom drugiego życia nie trzeba wytwarzać tak dużej ilości nowych produktów. W ten sposób zmniejsza się ilość wykorzystywanych zasobów naturalnych, ślad ekologiczny i zużycie energii w produkcji.

Poruszany przez uczestników temat 1.6: Zaangażowanie obywateli

ANALIZA tematu

Uczestnicy podzielili się pomysłem, by lepiej edukować ludzi oraz oferować im możliwe rozwiązania i wsparcie, tak aby mogli dokonywać bardziej przyjaznych dla środowiska wyborów (np. recykling, izolacja termiczna domów w celu zużywania mniejszych ilości energii).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Жаклин, 0 wyrazów poparcia

Celem jest lepsze informowanie o polityce energetycznej i o tym, jak powinniśmy postępować w przypadku kryzysu energetycznego, jaki ma obecnie miejsce. Dobrze jest zaangażować osoby bezpośrednio dotknięte kryzysem energetycznym.

Атанас, 1 wyraz poparcia

W jaki sposób UE powinna zachęcać gminy do angażowania młodych ludzi na szczeblu lokalnym w życie gminne.

WYMIAR 2: RENOWACJA ENERGETYCZNA BUDYNKÓW

Poruszany przez uczestników temat 2.1: Podejmowanie wspólnych działań

ANALIZA tematu

W opinii uczestników skuteczne wdrożenie środków renowacji energetycznej budynków wymaga współpracy ze strony rządów, przedsiębiorstw i jednostek. Władze publiczne muszą dostarczać obywatelom niezbędnych informacji, aby umożliwić im lepszą i bardziej zrównoważoną konsumpcję. Uczestnicy podzielają jednak również pogląd, że to od poszczególnych osób zależy, czy będą działać w sposób zrównoważony i zachęcać ludzi wokół siebie do zmiany nawyków (np. poprzez renowację domów i rozmowy z sąsiadami, aby skłonić ich do tego samego).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Matej, 5 wyrazów poparcia

Rządy, przedsiębiorstwa i jednostki muszą współpracować przy wdrażaniu środków.

Anthony, 7 wyrazów poparcia

Efektywność energetyczna jest częściowo kwestią działań wspólnotowych i zbiorowych, dlatego działania na rzecz promowania wydajności i renowacji powinny zachęcać społeczności do współpracy i przekonywania innych w ich otoczeniu.

Poruszany przez uczestników temat 2.2: Uproszczenie procedur

ANALIZA tematu

Organy publiczne muszą zmniejszyć biurokrację procesu renowacji energetycznej budynków i ułatwić do niego dostęp (np. w przypadku instalacji paneli fotowoltaicznych). Muszą również informować obywateli o dostępnych

możliwościach, tak aby mogli oni rozpocząć niezbędne procedury. W szczególności powinny położyć nacisk na „świadectwo efektywności energetycznej”, czyli system środków zachęcających ludzi do podejmowania działań i ograniczania zużycia energii.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Danielle, 3 wyrazy poparcia

Trzeba uprościć i przyspieszyć proces zatwierdzania i udzielania zezwoleń na instalację systemów fotowoltaicznych. Można to osiągnąć przez uproszczenie wymogów regulacyjnych i ograniczenie biurokracji związanej z wnioskami o pozwolenie na budowę.

Agnieszka, 1 wyraz poparcia

Na poziomie instytucji unijnych powinno być wdrożone legislacyjne rozwiązanie [pozwalające szybko] i w uproszczony sposób uruchomić programy wspierające podnoszenie efektywności energetycznej dla różnych kategorii dochodowych mieszkańców, tak aby samorządy lokalne niezależnie od swoich priorytetów uruchamiały takie działania w każdej miejscowości UE.

Poruszany przez uczestników temat 2.3: Walka z brakiem efektywności energetycznej budynków

ANALIZA tematu

Uczestnicy wspomnieli, że należy zadbać o to, by było coraz więcej efektywniejszych energetycznie budynków. Ponadto trzeba bardziej efektywnie magazynować energię. Należy podjąć niezbędne środki, takie jak renowacja istniejących budynków (domów jednorodzinnych, miejsc publicznych), aby stały się mniej energochłonne (np. poprzez odnowienie izolacji), lepsza izolacja termiczna nowych budynków, aby zużywały mniej energii, a także wykorzystywanie większej powierzchni do produkcji energii (np. panele fotowoltaiczne na pustych dachach parkingów).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Etienne, 3 wyrazy poparcia

Właściwe wykorzystanie obszarów miejskich – wielu miejsc parkingowych, dachów budynków publicznych itp. Obszary można by wykorzystać do

zasilania tzw. samowystarczalnych budynków (przykładem jest Disneyland w Paryżu).

Alberto, 1 wyraz poparcia

Widzimy, jak system świadectw efektywności energetycznej, wprowadzony niedawno w naszym kraju (ale już funkcjonujący w innych krajach, np. we Francji i Włoszech), będzie miał kluczowe znaczenie dla rozwoju energetyki. Efektywność i zrównoważony rozwój we wszystkich sektorach (przemysł, usługi, mieszkalnictwo i transport).

WYMIAR 3: MOBILNOŚĆ I TRANSPORT NIEZMOTORYZOWANY

Poruszany przez uczestników temat 3.1: Zachęcanie do zrównoważonego transportu

ANALIZA tematu

Uczestnicy wspomnieli, że trzeba zachęcać do korzystania z bardziej przyjaznych dla środowiska form transportu, oferując skuteczne rozwiązania alternatywne: przez obniżenie ceny transportu publicznego (np. obniżenie ceny rocznego biletu okresowego na transport publiczny w dużych miastach lub obniżenie kosztów podróży pociągiem w stosunku do podróży samolotem), a także przez zachęcanie do korzystania w większym stopniu z nieszkodliwych środków transportu, takich jak rowery (utworzenie jeszcze większej liczby tras rowerowych, zwłaszcza w dużych miastach).

Przykładowe WYPOWIEDZI

João, 3 wyrazy poparcia

Należy wybierać bardziej zrównoważone formy transportu, korzystać z transportu publicznego (trzeba wprowadzić niższe i racjonalne pod względem kosztów ceny dla pasażerów) lub samochodów elektrycznych (korzystne kampanie dotyczące zwrotów na koniec okresu eksploatacji).

Marilina, 2 wyrazy poparcia

Transport publiczny powinien zyskać na znaczeniu, ponieważ pomaga w walce z kryzysem energetycznym, zmniejszając ruch i inne poważne problemy

występujące na całym świecie.

Poruszany przez uczestników temat 3.2: Wspieranie transportu o napędzie elektrycznym

ANALIZA tematu

Uczestnicy zgodzili się, że konieczne jest rozwijanie sektora transportu o napędzie elektrycznym: zarówno przez zachęcanie do rozbudowy elektrycznego transportu publicznego w miastach, by ograniczyć emisje (np. przez wspieranie instalacji linii trolejbusowych w miastach), jak i przez skłanianie ludzi do zakupu samochodów elektrycznych, inwestowanie w przedsiębiorstwa produkujące samochody elektryczne, udzielanie dotacji i zwiększanie dostępności stacji ładowania.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Jose, 1 wyraz poparcia

Myślę, że miejski transport publiczny powinien być w pełni elektryczny, ponieważ nie obsługuje długich tras, więc nie trzeba martwić się poszukiwaniem miejsc do ładowania.

Franziska, 0 wyrazów poparcia

Aby zachęcić do częstszego korzystania z samochodów elektrycznych zarówno w miastach, jak i w mniejszych miejscowościach, należy rozszerzyć i ulepszyć infrastrukturę ładowania takich samochodów.

Poruszany przez uczestników temat 3.3: Zastąpienie środków transportu będących źródłem masowych zanieczyszczeń

ANALIZA tematu

Uczestnicy wyrazili pogląd, że aby zachęcić do korzystania z bardziej przyjaznych dla środowiska środków transportu, należy stosować lepsze metody motywowania społeczeństwa. Można to osiągnąć przez opodatkowanie i zastąpienie środków transportu będących źródłem masowych zanieczyszczeń (np. zastąpienie starych, zanieczyszczających pociągów ich elektrycznymi odpowiednikami), a także przez wprowadzenie szczególnych ograniczeń zniechęcających ludzi do korzystania z niektórych środków transportu (np.

wprowadzenie ograniczeń wjazdu dla pojazdów typu SUV na obszarach miejskich).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Juliette, 1 wyraz poparcia

Podjęto ogromne wysiłki, by ograniczyć korzystanie z samochodów i promować pojazdy elektryczne. Większy wpływ na zmniejszenie śladu energetycznego miast i krajów polega na sprawieniu, by transport publiczny stał się bardziej rentownym i tanim rozwiązaniem alternatywnym.

Victor, 26 wyrazów poparcia

Masa i wielkość pojazdu bezpośrednio wpływają na jego zużycie paliwa, przyczyniając się do uszczuplenia zasobów paliw kopalnych i zanieczyszczenia środowiska. Pojazdy typu SUV, znane z większych rozmiarów, mają nie tylko wyższe wskaźniki zużycia paliwa, co prowadzi do większego wpływu na zmianę klimatu, ale również przyczyniają się do większych korków i problemów związanych z parkowaniem na gęsto zaludnionych obszarach miejskich. Dlatego proponuje się rozważenie wprowadzenia wyższych podatków na pojazdy typu SUV lub przeanalizowanie możliwości ograniczenia ich stosowania na obszarach miejskich.

WYMIAR 4: ENERGIA ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH

Poruszany przez uczestników temat 4.1: Wykorzystanie bardziej ekologicznej energii

ANALIZA tematu

Dla uczestników istotne wydaje się promowanie różnych form energii, które są bardziej przyjazne dla środowiska, zarówno w miejscach publicznych, jak i domach mieszkalnych: energii słonecznej (przez jak najszybsze zainstalowanie paneli fotowoltaicznych, np. na dachach domów), energii wodnej (rozbudowa elektrowni do produkcji energii wodnej neutralnej pod względem CO₂), energii wiatrowej (przez tworzenie i instalowanie turbin wiatrowych) i wreszcie przez budowę większej liczby elektrowni jądrowych. Ponadto uczestnicy stwierdzili, że będziemy musieli stworzyć system redystrybucji energii, aby zagwarantować, że

nie wystąpią straty, a osoby, które nie mają dostępu do tych źródeł, będą mogły nadal korzystać z czystej energii.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Hans-Werner, 0 wyrazów poparcia

Energia jest obecna i co najwyżej można ją przekształcić. 2. Energia słoneczna i energia jądrowa to energia pierwotna. Przyroda i człowiek wytwarzają energię wtórną. Nie można wyłączać elektrowni jądrowych – należy zapewnić bezpieczną energię.

Ben, 0 wyrazów poparcia

Musimy odejść od nieodnawialnych źródeł energii oraz przejść na czystą i zieloną energię, taką jak turbiny wiatrowe czy panele fotowoltaiczne. Energia jądrowa i węglowa nie jest wystarczająco czysta, aby uznać ją za dobrą i długoterminową inwestycję.

Poruszany przez uczestników temat 4.2: Przeznaczenie środków finansowych na promowanie energii ze źródeł odnawialnych

ANALIZA tematu

Dla uczestników niezbędne jest ustanowienie specjalnych funduszy na rozwój energii ze źródeł odnawialnych, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Stwierdzono, że zielona energia jest przyszłością. Uznaje się za niezwykle istotne, aby wszyscy obywatele, niezależnie od posiadanych środków, mieli do niej dostęp.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Andre, 0 wyrazów poparcia

W mniejszych wsiach i miastach możemy wykorzystywać niewielką ilość energii ze źródeł odnawialnych ze względu na brak kapitału i infrastruktury.

Roberts, 1 wyraz poparcia

Brak finansowania zrównoważonego wytwarzania energii elektrycznej. Brak systemu, w którym można by uzyskać finansowanie bezpośrednio od UE, a nie za pośrednictwem samorządów, które stawiają absurdalne wymagania.

Poruszany przez uczestników temat 4.3: Ponowne wykorzystanie odpadów

ANALIZA tematu

Uczestnicy podkreślają, że ważne jest ustanowienie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami, by zmniejszyć liczbę składowisk odpadów. Następnie energię można by odzyskiwać z odpadów, na przykład poprzez produkcję biogazu z odpadów spożywczych.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Laura, 1 wyraz poparcia

Musimy skupić się na źródle energii, preferując energię ze źródeł odnawialnych i starając się zminimalizować ilość odpadów.

Zeynep, 0 wyrazów poparcia

Aby zmniejszyć liczbę składowisk odpadów w UE, proponuję wdrożenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami ukierunkowanego na recykling i kompostowanie. System ten obejmowałby zachęty dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych do ograniczania wytwarzania odpadów, a także rygorystyczne przepisy dotyczące składowania odpadów. Ponadto inwestowanie w innowacyjne technologie przetwarzania odpadów w energię mogłoby jeszcze bardziej zminimalizować ilość odpadów trafiających na składowiska.

WYMIAR 5: WSPARCIE I DOTACJE

Poruszany przez uczestników temat 5.1: Wdrażanie dotacji i egzekwowanie surowych norm

ANALIZA tematu

Uczestnicy twierdzą, że władze publiczne muszą wprowadzić normy i obowiązki, aby zachęcić do bardziej przyjaznego budowania (np. normy zachęcające do renowacji starych budynków lub regulujące budowę nowych).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Matej, 4 wyrazy poparcia

Zapewnienie dotacji na izolację termiczną i zakup starego domu jednorodzinnego, odnawialne źródła energii w ramach kompleksowej renowacji domów z wykorzystaniem OZE. Efektywniejsze korzystanie z energii.

Monica, 4 wyrazy poparcia

Rządy mogą również wdrożyć rygorystyczne przepisy dotyczące zagospodarowania przestrzennego i budownictwa przed 2030 r., zapewniające, by nowe budynki lub renowacje starych budynków spełniały określone normy efektywności energetycznej. Mogą one obejmować takie aspekty jak odpowiednia izolacja termiczna, energooszczędne okna, oświetlenie i systemy ogrzewania. Ponadto można ustanowić obowiązek wprowadzenia inteligentnych systemów w nowych inwestycjach budowlanych, a ekologiczne budynki mogą korzystać z obniżonych opłat.

Poruszany przez uczestników temat 5.2: Zachęcanie do bardziej odpowiedzialnej konsumpcji

ANALIZA tematu

Uczestnicy wzywają do wdrożenia systemu zniżkowo-zwyżkowego, aby zachęcać do efektywniejszego zużycia energii i zniechęcać do jej nadmiernej konsumpcji. Można to osiągnąć w szczególności poprzez opodatkowanie niektórych produktów w większym stopniu niż innych (np. towary importowane lub korzystanie ze starych, zanieczyszczających samochodów).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Arancha, 1 wyraz poparcia

Ponieważ wszyscy jesteśmy zaangażowani w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju i zmniejszenia śladu węglowego, zadaję sobie pytanie, w jaki sposób obywatele będą w stanie wymienić pojazdy zanieczyszczające środowisko, jeżeli wiąże się to z bardzo wysokimi kosztami, a pomoc jest ograniczona?

Fabio, 2 wyrazy poparcia

Producent owoców i warzyw, który wykorzystuje tę samą energię co producent napojów alkoholowych lub papierosów, musi płacić mniej, ponieważ jego

produkt jest bardziej przydatny dla społeczeństwa, natomiast produkty takie jak papierosy i alkohol są szkodliwe.

Poruszany przez uczestników temat 5.3: Inwestowanie w zachęcanie do innego zużycia energii

ANALIZA tematu

Uczestnicy podkreślają, że organy publiczne powinny zachęcać do zmiany nawyków konsumpcyjnych poprzez inwestowanie w ekologiczne inicjatywy (np. instalowanie szybkich ładowarek w nowych blokach mieszkalnych i domach jednorodzinnych, aby zachęcić do zakupu samochodów elektrycznych).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Claude, 5 wyrazów poparcia

Obecnie dobrym pomysłem byłoby instalowanie stacji ładowania w nowych domach jednorodzinnych i blokach mieszkalnych. Władze publiczne mogłyby pokryć koszty takich terminali lub je dotować.

Jose, 1 wyraz poparcia

Obecnie zakup samochodu elektrycznego to pułapka. Większość z nas nie ma miejsca na ładowanie. W Hiszpanii parkuje się na drogach publicznych, co uniemożliwia ładowanie w nocy. Zasięg tych pojazdów pozostawia wiele do życzenia. Ładowanie jest powolne i kosztowne pod względem czasu i dystansu.

WYMIAR 6: WYTWARZANIE I MAGAZYNOWANIE ZIELONEJ ENERGII

Poruszany przez uczestników temat 6.1: Poprawa wykorzystania i magazynowania zielonej energii

ANALIZA tematu

Uczestnicy podzielili się pomysłem osiągnięcia większej efektywności energetycznej poprzez uczenie się, jak wytwarzać energię z nowych źródeł, takich jak ruch (np. odzysk energii wytworzonej w klubach fitness) lub

samochody elektryczne (poprzez umieszczenie na dachach modułu w celu przekształcenia energii słonecznej). Stwierdzili również, że musimy nauczyć się, jak lepiej magazynować energię w zdematerializowanej formie (np. w akumulatorach), zamiast tworzyć kosztowną infrastrukturę zużywającą energię.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Léo, 2 wyrazy poparcia

W nasłonecznionych regionach trzeba instalować moduły słoneczne w pojazdach, by zmniejszyć zależność od paliw kopalnych.

Roelof, 4 wyrazy poparcia

Zdecentralizowane magazynowanie, na przykład w postaci wodoru, amoniaku, energii kinetycznej lub w akumulatorach, stanowi rozwiązanie zarówno pod względem technicznym, jak i strategicznym (w razie zakłóceń).

WYMIAR 7: SOLIDARNOŚĆ

Poruszany przez uczestników temat 7.1: Wykazanie solidarności w reakcji na sytuacje kryzysowe

ANALIZA tematu

Potrzebna jest zbiorowa reakcja na kryzys ekologiczny, tak aby inicjatywy ekologiczne nie były zarezerwowane tylko dla części ludności, lecz by wszyscy mieli do nich dostęp. Uczestnicy podzielali pogląd, że Unia Europejska i władze publiczne muszą wspierać najbiedniejsze i najmłodsze grupy ludności, tak aby miały dostęp do bardziej kosztownych inicjatyw ekologicznych (np. dotacje zachęcające do instalowania paneli fotowoltaicznych lub zakupu samochodów elektrycznych, obniżanie rachunków za energię elektryczną dla studentów przez dostosowanie stawek do obowiązujących w zwykłych gospodarstwach domowych).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Effie, 1 wyraz poparcia

Wielu (najuboższych) obywateli wyczerpało już wszystkie możliwości oszczędności, na które mogli sobie pozwolić. UE powinna skupić się na własnej produkcji energii dla ubogich gospodarstw domowych średniej wielkości. Trzeba wprowadzić ścisłe wytyczne dla państw członkowskich w celu priorytetowego traktowania własnej produkcji gospodarstw domowych.

Anthony, 7 wyrazów poparcia

Efektywność energetyczna jest częściowo kwestią działań wspólnotowych i zbiorowych, dlatego działania na rzecz promowania wydajności i renowacji powinny zachęcać społeczności do współpracy i przekonywania innych w ich otoczeniu.

WYMIAR 8: OGRZEWANIE

Poruszany przez uczestników temat 8.1: Bardziej efektywne wykorzystywanie systemów grzewczych

ANALIZA tematu

Zdaniem uczestników ważne jest lepsze stosowanie stałych zasad i wydawanie zaleceń dotyczących ogrzewania. Pozwoliłoby to uniknąć nieefektywnego wykorzystania systemów grzewczych, prowadzącego do nadmiernego zużycia (np. istnieją już liczne przepisy, normy i zalecenia dotyczące korzystania z systemów grzewczych, które pomagają uniknąć przewymiarowanych urządzeń, niewłaściwej konserwacji lub nieodpowiedniego sterowania instalacjami). Ponadto wydaje się, że konieczna jest modernizacja niskoenergetycznych instalacji grzewczych (np. aerotermia, geotermia, biomasa).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Alin, 3 wyrazy poparcia

Z doświadczenia wynika, że wiele systemów grzewczych i klimatyzacyjnych jest wykorzystywanych w niewielkim stopniu z powodu przewymiarowania, braku konserwacji lub sterowania. Najczęściej 10–15 proc. oszczędności energii osiąga się bez inwestycji, niezależnie od zużytej energii. Mimo że istnieje wiele narzędzi (ustawodawczych, normatywnych, przewodników, zaleceń, porad itp.), nie są one systematycznie stosowane. Stosujmy te zasady właściwie.

Ana Maria, 4 wyrazy poparcia

Urządzenia o bardziej efektywnej charakterystyce energetycznej. Systemy grzewcze oparte na energii ze źródeł odnawialnych: aerotermia, geotermia, biomasa.

Poruszany przez uczestników temat 8.2: Wprowadzanie lokalnych systemów ciepłowniczych

ANALIZA tematu

Uczestnicy zaznaczają, że ważne jest obniżenie kosztów energii przez zainstalowanie, jeśli to możliwe, systemu centralnego ogrzewania. Umożliwiłoby to ogrzewanie dzielnic, miasta lub większego obszaru (np. przez wykorzystanie podziemnych rur do zrównoważonego ogrzewania i chłodzenia lub zastąpienie kotłów wydajnymi pompami ciepła).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Federico, 9 wyrazów poparcia

Należy w miarę możliwości wdrożyć rozwiązania w postaci systemów centralnego ogrzewania.

Ingrid, 0 wyrazów poparcia

Odejście od paliw kopalnych oznacza przejście na pompy ciepła, w tym większe grzejniki w celu obniżenia temperatury przepływu i usprawnienia sterowania systemem. 15 000 kWh gazu ziemnego można w ten sposób zamienić po przystępnej cenie na 3 200 kWh energii elektrycznej.

WYMIAR 9: OŚWIETLENIE

Poruszany przez uczestników temat 9.1: Zmiana nawyków związanych z oświetleniem

ANALIZA tematu

Uczestnicy zgłosili pomysł na poprawę efektywności energetycznej i oświetlenia w budynkach publicznych i domach mieszkalnych. Można to osiągnąć przez

zmianę sposobu, w jaki lampy i systemy oświetleniowe są instalowane i wykorzystywane (np. upowszechnienie stosowania niskoenergetycznych źródeł światła LED lub naturalnych świetlików). Inne wymienione przykłady to zaprzestanie używania lamp żarowych i wyłączanie światła w miejscach publicznych w nocy w celu oszczędzania energii elektrycznej.

Przykładowe WYPOWIEDZI

Ana Maria, 4 wyrazy poparcia

Trzeba poprawić efektywność energetyczną domów oraz ich oświetlenie: za pomocą żarówek LED lub naturalnych świetlików.

Haoyue, 0 wyrazów poparcia

Zauważyłam, że wiele żarówek w miejscach publicznych nie jest wyłączanych. Apeluję do wszystkich, by wyłączali światło w nocy, aby zaoszczędzić energię elektryczną.

WYMIAR 10: PRZESTRZENIE ZIELONE

Poruszany przez uczestników temat 10.1: Poszanowanie krajobrazu

1. Poszanowanie krajobrazu

ANALIZA tematu

Uczestnicy zaznaczają, że trzeba kontynuować wprowadzanie zielonej energii. Podkreślają jednak, że należy tego dokonać w sposób niewpływający na krajobraz (np. przez upowszechnienie instalacji turbin wiatrowych).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Stefano, 2 wyrazy poparcia

Transformacja energetyczna ma zasadnicze znaczenie dla przeciwdziałania zmianie klimatu. Nie można jednak wymusić żadnej transformacji energetycznej. Nie można narzucić wybudowania elektrowni wiatrowych lub fotowoltaicznych w sytuacji, gdy obywatele i miasta nie wyrazili na to zgody. Należy przestrzegać konwencji z Aarhus, której stronami są państwa europejskie i sama Unia Europejska.

Poruszany przez uczestników temat 10.2: Zielone miasta

ANALIZA tematu

Uczestnicy przedstawili pomysł stworzenia bardziej zielonych miast w celu ograniczenia temperatury, a tym samym walki z globalnym ociepleniem (np. niektóre miasta zdecydowały się na sadzenie wielu drzew, co pozwoliło im zmniejszyć temperaturę o kilka stopni podczas fal upałów), a także wykorzystywania pewnych miejsc do sadzenia drzew (np. nieużywanych dachów w miastach).

Przykładowe WYPOWIEDZI

Federico, 9 wyrazów poparcia

Radykalne zmniejszenie ilości betonu na ulicach miast na rzecz sadzenia trawy i drzew, by obniżyć temperaturę w mieście i ograniczyć korzystanie z urządzeń chłodzących (szczególnie latem).

Charline, 0 wyrazów poparcia

Chcę, aby w mieście było więcej zielonych zakątków, które na przykład pozwolą swobodnie oddychać i wychwycą zanieczyszczenia, a także dadzą schronienie przed słońcem.

5. WNIOSKI

Debata na temat efektywności energetycznej na Portalu Aktywności Obywatelskiej była ważnym kamieniem milowym umożliwiającym **wielojęzyczne zaangażowanie obywateli** w internecie na szczeblu europejskim. Jak już wspomniano, w okresie konsultacji, tj. od 15 lutego do 31 maja 2024 r. znacząco poszerzono **zrozumienie wspólnej wizji poprawy efektywności energetycznej** w całej UE. Połączenie wypowiedzi zebranych online z obradami panelu obywatelskiego wzbogaciło dialog i zapewniło uwzględnienie różnych perspektyw w kształtowaniu ostatecznych spostrzeżeń.

Z procesu zaangażowania wynika, że **uczestnicy znacząco skupili się na kilku głównych wymiarach**: świadomości, renowacji energetycznej budynków, mobilności i transporcie, energii ze źródeł odnawialnych, wsparciu i dotacjach, tworzeniu i magazynowaniu zielonej energii, solidarności, ogrzewaniu, oświetleniu oraz terenach zielonych. Podkreślili potrzebę wprowadzenia **praktycznych rozwiązań generowanych przez społeczeństwo** oraz **zmian systemowych**. Główne poruszane tematy to: konieczność uproszczenia procedur renowacji energetycznej budynków, zwiększenie inwestycji publicznych w energię ze źródeł odnawialnych oraz rozbudowa infrastruktury transportu o napędzie elektrycznym.

Podsumowując, konsultacje te nie tylko objęły szeroki wachlarz pomysłów i sugestii mieszkańców Europy, ale także **zaakcentowały potrzebę jednolitego, ukierunkowanego na działanie podejścia do efektywności energetycznej**. Oczywiście jest, że podczas gdy postęp technologiczny i ramy regulacyjne mają kluczowe znaczenie dla uczestników, zaangażowanie i wzmacnianie możliwości działania obywateli nadal mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia długoterminowych celów zrównoważonego rozwoju.

Należy podkreślić, że wyników omówionych powyżej nie można uznać za reprezentatywne. Pozwalają one jednak z jednej strony na zebranie **nowatorskich pomysłów**, a z drugiej strony na **ogólne poznanie priorytetów mieszkańców UE**. W miarę jak Europa czyni postępy w zakresie efektywności energetycznej, spostrzeżenia te mogą odegrać zasadniczą rolę w kształtowaniu polityki, która będzie nie tylko skuteczna, ale również **szeroko popierana przez społeczeństwo**. Dzięki temu przejście na bardziej energooszczędną Europę nie tylko sprzyjałoby włączeniu społecznemu, ale miałoby także zrównoważony charakter.